

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: TRØSTEBREV I SORGEN OVER KONG VALDEMAR OG HANS MÆND

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "TRØSTEBREV I SORGEN OVER KONG VALDEMAR OG HANS MÆND", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 344. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig04val-shoot-workid98430.pdf> (tilgået 17. april 2021)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

↑
TRØSTEBREV I SORGEN
OVER KONG VALDEMAR OG
HANS MÆND.

⌘ Den Begejstring, hvormed Grundtvig hilste Ingemanns førstehistoriske Digt, Valdemar den Store og hans Mænd, blev ikke deltag Samtidens bestaltede Kunstdommere. I *Nyt Aftenblad* Nr.42-44, den 16., 23. og 30. Oktober 1824, skrev den danske AristarkChr. Molbech uden Navn en meget nedsættende Anmeldelse deraf med Titel: *Bidrag til en Bedømmelse af Hr. Lector Inge-manns episke Digt, Waldemar (Valdemar) den Store og hans Mænd.*

⌘ Recensenten finder, »at Hr. I. ikke har givet os et *episk* Digt, efter den sædvanlige Betydning, hvori dette Konstord tages«, isærfordi der mangler Enhed i Handlingen. Derfor mangler Digtet, »ihvorledes det end i øvrigt er udført, den væsentlige Egenskab: enreen Konstform«. »Digteren har ikke underkastet Stoffets Mangfoldighed den poetiske Grund-Idee, men ladet sig beherske af Materien, saaledes som han forefandt den i sine historiske Kilder«. »Den ikkehistoriske, men fuldkommen poetiske Tendents i [Oehlenschlägers]Helge giver - dette Digt en langt høiere Individualitet og Frihed, end Ingemanns Epos har«. »I Hr. Ingemanns Valdemar den Store - skildres *Personer* mere end *Charakterer*«.

⌘ Ogsaa Digtets ydre Form og Enkeltheder kritiseres skarpt, og derankes over den mislykket humoristisk-naive Tone i Fortællingen, der synes »opkommet ved udvortes Indvirkning og Efterligning« [nem-lig af Grundtvigs Stil i Oversættelsen af Saxo]. Blandt »trivielle Ud-tryk og Platheder« anføres: »Hr. Asbiørn glad i *Skiægget leer*«.

⌘ Denne Kritik fremkaldte det her meddelte *Trøstebrev af Gien-gangeren*, hvori Grundtvig med gennemført bred Ironi opgør For-skellen mellem den folkelig-historiske Retning hos ham og Ingemannog den klassisk-døde Æsthetik hos »Formskærrelauget«.

345

⌘
Trøstebrev i Sorgen over Kong Valdemar og hans Mænd.

⌘ I kiække Sømænd! hør, hvad jeg vil eder sige!
Hvad Skæbnen har beskiert, det kan man ei undvige.
En skabt til *Glæde* er, *en anden til Fortred,*
For en er Havets Bund, for Anden er bereed
En Galge, thi den, som beskieret er at hænge,
Ei druknes nogen Tid, det har jeg hørt for længe.

*Hans Mikkelsen*¹.

⌘ Tak, Aristark² i Aftenbladet,
Fordi du intet Epos skrev,
Og for du har hans Øren badet,
Som nys den grove Synd bedrev
At skrive et, mod alle Regler,
Hvorefter man paa Skjalde hegler,
Som før man prøvet har omsonst
At høvle paa, og lære *mores* ³,
Det er: den pure, pære Konst,
Som avler evige *honores* ⁴
Paa Æsthetikens Studigaard!
Ja, bort med disse Frihaands-Skjalde,
Som ikke bedre Konst forstaaer,
End at de tør et *Epos* kalde,

*** 346

⌘ Hvad dog ei ligner meer et Sligt,
End Krøniken et Heltedigt!
»De lære først, hvad er en *ret* heroisk Sang,
»Før de vil gjøre Vers, blandt Skjaldre have Rang!«¹

⌘ De Fuskere kanskee vil sige,
At *Epos* er jo kun et Ord,

Et Ord om Daad i Folke-Krige,
Som Daaden gjør, trods Døden, stor,
Og kraftelig kan overleve
Alt, hvad dets Recensenter skreve!
Ja, sandelig, det tør de mene,
Og han, *Vandalen* hist i *Soer*,
Som fra *Parnas* man burde stene,
I *Skiæget leer*, naar kun hans Ord,
Om *Volmær* og om *Æsben Snare*,
Om *Vetheman* og *Ingefrid*,
Med *Kæmpe-Viserne* kan vare,
Og høres end med *Lyst*, den *Tid*,
Naar man har glemt ei det alene,
Som pryder nu et Aftenblad,
Ei blot hver *Tøddel* i *Athene*,
Men al æsthetisk *Tyggemad*,
Hvorned, fra *Aftenpost* til *Dagen*,
Man stræbde at forfine *Smagen*!

⌘ Men er han gal, den *Sorøe-Digter*!
Veed han ei bedre *Skjaldens Pligter*
I de *Aarhundreder* fuldklare,
Da man er vant til bedre *Vahre*,
Saa selv, om i det *Attende*
Han saa var kommet drattende,
Han vilde fundet *Lyset* slukt,
Og maa da i det *Nittende*,
Forgiæves ikkun strittende,
Nødvendig finde *Dørren* lukt,
Ja, *Dørren* lukt paa *Ærens Tempel*,
For hver en *Skjald*, paa hvis *Produkt*,
Det være stygt, det være smukt,
Critiken ei har sat sit *Stempel*!

* 347

⌘ Veed han da ei, at om *Kong Valdemar*
Saa godt som *Ilias* et *Epos* var,
Da var det dog saa godt som *ingen Ting*,
Naar ei det svarer til *Ideen*,
Vi, ved uhyre *Tankespring*,
Nu fattet har for *Epopéen*,
Ei fundet ud af noget *Digt*,
Der skreed og gik og gjaldt for *Sligt*,
Nei, grebet i, hvad *Tosser* kalde *Luften*,
I den *grundrene Form* i *Konst-Fornuften*!
Er han saa blind, at han ei seer:
»Bormesters *Giertrud* ei bær *Flaske-Trøie* meer«¹
Vil han ei stikke *Fingeren* i *Tiden*
Og lugte, det er længe siden,
Da kun til *Galskab* man det kan udtyde;
Naar han er hængt, han saadant vil fortryde!
Den *Sildefødning* af en *Dansk Homer*,
Han troer nok, man kan gaae iblinde,
Nu, da hver *Knøs* paa *Konsten* seer,
Og dog en *Laurbær-Krone* vinde!
En *Laurbær-Krone*, siger jeg,
Som kun *Critiken* kan tildele,
Der *Liv* og *Fylde* ændser ei,
Men seer paa *Konsten* i det *Hele*,
Og lyser, fra sit *Capitol*,
Hvor den har reist sin *Pave-Stol*,
Hver *Kiætter* flux i *Konstens Band*,
Som kimser ad dens *Vie-Vand*,
Som beiled ei, paa lovlig *Maade*,
Med *Haandkys* og med *Fodefald*,

Til Kronen udaf Pavens Naade,
Men vil sig digte selv til Skjald!
Dog nei, saa blind er Ingen meei
I vore konstoplyste Dage,
End ikke han, som ikke seer
Det store Svælg imellem Sang og Sage!
Han seer det godt: den Laurbær-Krands,
Den bliver aldrig hans;
Men han er dybt nedsjunket i
Et rædsomt protestantisk Kiætterie,

* 348

☒ Den Apostat! han trodser Paven,
Som raade bør for *Kronen* og for *Staven*:
Den hellige, den rene *Konst-Critik*,
Som Løse- og som Binde-Nøglen fik,
Som kan tillukke, og som kan oplade,
I Maanedes-Tidender og Uge-Blade,
Det Ærens Tempel udi Konstens Himmel,
Som har saa høi en Tind,
At paa det første Trappe-Trin
Man alt maa blive hovedsvimmel!
Den Nekromant! staaer op af Graven,
Med en Kong *Volmær* og hans Mænd,
Som han har hentet op fra Hel igjen,
Blot for at føre Krig med Paven!
Ja, han er rent forhærdet,
Har i det *Danske* sig forgabet saa,
At, ak! jeg siger det forfærdet,
En Krands af Klokker og Kiærminder blaa,
Som Børn og Kvinder, uden Smag,
Selv Bønder-Piger uden Hatte,
Kan binde frisk hver Sommerdag
For Sangeren, de Tosser fatte,
At slig en Krands, som dog i Grunden
Er ikke fire Skilling værd,
Trods Kronerne fra Laurbær-Lunden,
Den Giæk er kostelig og kiær!
O, heller, tigang heller død,
Med Æren død i Aften-Bladet,
End levende, end hvid og rød,
Med Skam som han i *Volmærs-Kvadet*!
At være død, det er en ærlig Sag,
Naar kun man er i *classisk* Jord begravet;
Men leve, baade uden Konst og Smag,
Til Døde dømt af dem, der mest har stavet,
Det er en Skam,
Ved alle Heglere, som *classisk* bleve,
Det er en Skam,
Som det er dobbelt Skam at overleve!

☒ Saa hav da Tak,
Fordi, til Konstens Gavn,

* 349

☒ Saa mesterlig du trak
Paa Læst, i Kiøbenhavn,
Det vederstyggelige Kæmpe-Ord
Fra Klosteret i *Soer*,
Som, naar det ei blev ret udpeget,
Os kunde styrte fra den Konstens Tind,
Vi, med Critikens Pege-Pind
Til Pilgrims-Stav, har kiækt besteget,
Ja, styrte os tilbage i

Det gamle Barbarie,
Da man, endog ved Konge-Bord,
Til Takke tog med Rim fra *Soer*,
»Der smagde ei af frankisk Vin,
»Og ei af den, som groer ved Rhin«,
Men kun af, hvad der Folk og Drot
I Frode-Tiden smagde godt:
Kun af den Lyst, med Liv i Sang
At mindes Daad i Dane-Vang,
At samle giæve Fædres Grave
I Leire-Gaards Kiærminde-Have!
O, maatte dog Critiken frie
Os fra et saadant Barbarie,
Da hver var Skjald, som han forstod
At kvæde høit om Kraft og Mod,
At sjunge sødt om Daad i Fred,
Om Tro og Haab og Kiærlighed,
At sjunge klart med Folke-Røst
Til Gienlyd i hvert Dane-Bryst,
Og mest til Gammen for de Smaa,
Som ingen Verdens Ting forstaae;
Kort sagt: da, selv i Hoved-Staden,
Man satte Livet over Maden,
Man satte Vinen over Flasken,
Man satte Tøiet over Vasken,
Man satte Fylden over Fadet,
Man satte Bogen over Bladet,
Og raabde plump til Folk af Smag,
Istedenfor dem høit at hædre:
Ja, vrage, *det er ingen Sag,*
Men gjør os Noget, som er bedre!
De Hottentotter! grove Knolde!
Det voved de at sige høit,
350 Og voved Marken at beholde,
Fordi det plumpe Ord var drøit,
Fordi Kritik i Aften-Blade
Sig ei med Tosser kan indlade,
Der føle ei de fine Smæk,
Og fatte ei det Objective,
Men kalde, naar de vil giendrive,
Critikens Blomst en Vinter-Giæk!
Og slige Barbariets Dage
Dem vil man føre nu tilbage!
Ja, vil det sandelig, ifald man kan,
Det mærkes godt, paa Fler end *Ingemann*,
Saa det er ikke Tid at sove,
For hvem der har for Konsten Sands;
Skal den ei uddøe her til Lands,
Vi maae en Dyst med Fienden vove!
Ja, vi har ingen Tid at spille,
Thi hvad der har den grove Bonde-Smag,
Det æder om sig, Dag for Dag,
Saa det er alt kanskee for silde!
Dog, Mod i Bryst! hvad siger jeg?
Ved alle Hegle-Mestere, dog nei!
For silde kiækt at tale Konstens Sag
Og slaae paa alle Bønder-Skjalde Vrag?
Nei, nei, for silde kan det maaskee være
Til Liv at holde i den fine Smag,
Men ei for silde til at *døe med Ære*
Og falde *classisk* for den gode Sag!1

☞ Der er en vis Fornøielse ved *Livet*,
Det kan ei nægtes, som ved Folke-Sang;
Men vi, som det med Konst blev givet,
At skue dybere i Form og Rang,

Vi maa dog ikke have lært omsonst,
At i *det Døde er den største Kunst!*
Det Levende, trods Lyst og Gammen,
Dog aldrig hænger rigtig sammen,
Thi, som Kong Volmær og hans Mænd,
Det let kan skilles ad igjen;
Hvad derimod er koldt og stivt,

* 351

∞ Det sankes kan med Kunst i Panden,
Saa det staaer fast som Bogstav-Skrift,
Og løber aldrig fra hinanden!
Det er det Dødes første Dyd,
At det er *plastisk*, som en Støtte,
Har tabt den *Flygtighed*, som, trods al Fryd,
Er i et Kunst-Værk dog til ingen Nytte;
Hvad siger jeg, til største Skade,
Saa selv sig vende Bogens Blade,
Da dog hver Bog, for *bundet* kiøbt,
Figurlig talt, som godt indbundet,
Maa være heel, som den var støbt,
Saa intet Blad er let udfundet!

∞ Det Levende er, for det Andet,
Fra Konstens Side reent forbandet,
Er det end kiønt, saa er dog Formen
Beständig langt fra *Normen*;
Her er en Barm for trang,
Hist er en Taa for lang,
Her gaber Munden lidt,
Hist mangler Colorit;
Ja, alt det Levende er saa fortegnet,
At ingen Mund det har opregnet;
Dog er *Kong Valdemar* et Speil,
Hvori man seer de fleste Feil,
Thi hele Digtet er en Vrimmel
Af Syndere mod Konstens Love,
Som, trodsende paa *Livet*, vove
At løbe Storm mod Konstens Himmel!
Ja, Haarene sig reise maa
Paa hvert et Hoved, vel forvaret,
Ved Synet af de Blokke raa,
I hvilke her er Liv indfaret,
Thi Konstens Rige deres Sang
Kun truer høit med Undergang!
O, Jette-Trods mod alle Former,
Hvordan fik du dog Liv og Aand!
En Galler-Hær mod Delphi stormer,
Som Lynild i en Barne-Haand,
Og Bjerget, hvor Apol nu bygger,
Ak, det har ingen Klippe-Stykker,
352 Apol har ingen Bue meer!
Vort Bierg, skiøndt det os kan forgude,
Er dog i Grunden gamle Klude,
Vor Bue er en Gaase-Fjer!
Ak, hvor man selv paa Konstens Tinde
Dog er kortsynet mangan Gang,
Og kiender ei sin værste Fiende,
Før alt man seer sin Undergang!
At *Grundtvig* vilde, om han kunde,
Nedrive Konstens Hoved-Stad,
Saa alle Former gik til Grunde
I et chaotisk Saga-Kvad,
At Dansk for ham var det, paa Trods,
Som Tydsk med Rette er for os,

Det ret Naturlige, Normale
I Tunge-Maal, i Sang og Tale,
Saa hans den grove Aristark
Hedd' gammel Skik i Dannemark,
Det vidste man, det loe man ad,
Da længer man ei fnyse gad!
Men *Ingemann!*
De sorte Ridderes og Blancas Skjald,
Den Pæne, med det bløde Tone-Fald,
Som giæstet har det Charis-Land,
Hvor ikke blot Citronen groer,
Hvor Eros og Cythere boer
Og lege end i Aften-Stunden,
Skjændt døde, Skjul i Laurbær-Lunden!
O, han, som har paa Alpe-Fjelde
Seet lis-Naturen i sin Vælde,
O, han, som har, i Mai-Lands Eden,
Følt Sol-Naturens Kraft i Sveden,
Ak, han, som, under Romas Buer,
Har seet, hvortil *det Døde* duer,
Har lært, at Konstens Liv er Død,
Dens døde Liv dens store Gaade,
At aldrig sin Triumph den nød,
Hvor F o r m e n ei fik Lov at raade,
Saa det er Konsten, ret med Held
At slaae *Materien* ihjel!
Da kan den tegne, og da kan den maale,
Da kan den male efter Knappe-Naale,
353 Da seer i Alt man *ingen Dele*,
Men ikkun Skyggen af det Hele,
Og denne Skygge er Ideen,
Som man med Konstner-Blik kan see'en,
Ja, denne Skygge, det er *Aanden*,
Som skabes *efter Haanden*,
Vel bedst i Farver og i Stene,
Det rette Stof til *Former rene*,
Men, ved et velberegnet Mord,
Dog ogsaa godt i døde Ord!
Hvem skulde tænkt, at *Ingemann*,
Hjemkommet nys fra Konstens Land,
At Sangeren ved Skiønheds Alter,
Naar han fornam, den Sag var reen,
Der maatte sættes Kiød og Been
Til Blancas luftige Gestalter,
At han, med samt sin Poesie,
Som dog naturlig var at kalde,
Da skulde sørgelig forfalde
Til et *historisk* Kiætterie,
Og bygge paa et Dannevirke,
Som, synker det ei brat i Jord,
Adskille maa det hele Nord
Fra Konstens tydsk-catholske Kirke!
Han saae, og det ei uden Sands,
Det Døde i sin hele Glands,
Og kunde blind sig dog indbilde,
At Liv og Aand er Konstens Kilde,
Vanhellig spotte Konstner-Gaaden,
At meer end Liv er Leve-Maaden,
At uden den er Kraft og Fynd
Og Kiærlighed den største Synd,
Saa ingen Skiønhed kan forsone
En uharmonisk Bonde-Tone!

⌘ Ak, at saa galt han kunde vælge,
Skiøndt ham for Øie stod Kong *Helge!*
Det ogsaa er et episk Digt,

Og det med Fylde, Liv og Varme,
Men der gjør Digteren sin Pligt,
Og lægger Konst i Kraftens Arme!
Det kan man føle, det er *Kiød*
354 Af vores *Kiød*, og Aand derefter,
Og om end lidt paa Formen brød
De mageløse Helte-Kræfter,
Det kan man taale, thi, som sagt,
Det er os selv i mythisk Dragt,
Og med sig selv, med hvad der kan forhøie
Vor Nydelse, om tit
Det end kan støde Smagen lidt,
Man ei maa regne det saa nøie!
Smaa-Pletterne er kun Beviis
Derpaa, at man det Dødes Priis
Ei lettelig kan overdrive,
Thi der fuldendt kan Formen blive,
Der, naar man ret har lært at stile,
Paa hvad der støder, kan man file,
Til som et Speil det bliver glat,
Det Ene ganske som det Andet,
Saa Intet meer kan synes mat,
Og Intet heller smage vandet!
O, derfor giv dig gode Stunder,
Og lær engang Vandalens Kunder,
Hvor smagløst og hvor blindt de vælge
Imellem Valdemar og Helge,
De Sværmere, som har ei Sands,
Selv ei i Nordens Guders Glands,
For deres eget *Kiød* og Blod,
Som rører sig med Kraft og Mod,
Og derimod forguder Troppen,
Der vel har faaet lidt *Kiød* paa Kroppen,
Ja, vel endog lidt Been i Næsen,
Men har et fjantet Maanskins-Væsen,
Og er, paa stakkels *Buris* nær,
Barbarer en og hver!
Ja, lær dem dog, ifald du kan,
Hvad der er klart for vor Forstand,
At det er Konsten i en Digterhaand:
Formaliter af *Kiød* at skabe Aand,
Og Vandalisme, tvertimod,
Af Aand at skabe *Kiød* og Blod,
Saa for Kong Volmær og hans Mænd,
Sig korse maa hver Konstens Ven I!

* 355

☒ Vel tør jeg ei, som du, saa kiæk
Slaae tvende Fluer med eet Smæk:
Vandalens Epos og, trods Volden,
Historien saa heel og holden,
Thi i *dens virkelige Gang*
Er lidt Poetisk dog oprundet,
Hvis en Poet er i den fundet,
Og, *udenfor* den, selv med Briller,
Man neppe Konst fra Dunst adskiller;
Men, det er ægte Tegn paa Heden,
At glemme Tingen over Vreden,
Og jeg, skiøndt mere tør og kold,
Og bangere for Sagas Vold,
Ei laster, at i Ild man render
Af Varme for den rene Smag,
Skiøndt man naturligviis sig brænder,
Og falder for den gode Sag!
Vandalen det undskylder ikke,

Thi det er sandt til Punkt og Prikke,
At naar Historien faaer Lov at male
Saa ganske paa sin egen Haand,
Da brister alle Konstens *Baand*
For slige Helte splittergale,
Der frækt sig fra Fru Hel løsrive,
Og komme anden Gang til Live!
Saalænge her man, for en Tid,
Er, saa at sige, Individ,
Naturligviis endog en Nar
Beholder man den Form, han har;
Men om man siden fik den Nykke,
At ville være meer end Skygge,
Og giennembyrde Helhjems Mur,
Det var en rædsom *Unatur!*
Og naar da en historisk Digter
Saa reent forsømmer sine Pligter,
At ei til Morskab han fra Hel
Ved Næsen trækker hid tilbage
En Skygge af de gamle Dage,
Men slaaer for Alvor os ihjel,
I det han aandelig besætter
Vor Tid med hedenfarne Jetter;
Lad være det, er Poesie,
356 Det er dog Lands-Forræderie!
Thi os paa Halsen grove Helte
Lyslevende med Flid at vælte,
Er det ei virkelig dog paa en Maade
Vort Land til Fienden at forraade,
Alt under Skin af, som hos *Ingemann*,
At det er vores *Fædres Land*,
Skiøndt selv en Tosse kan forstaae,
At kun for Spøg det kaldes saa!

∞ Vist nok er det er smukt Talent
At kunne bringe Dødt til Live,
Men vorder det saa galt anvendt,
Da maa det vores Helsot blive;
Thi Karle, som den Vetheman,
Og Kvinder, som hans Hjertens-Kiære,
Til Trods for Smagen, er istand,
Til hvad det saa end skulde være!
Vel kan enhver ei giøre Sligt,
Saa til et saadant *Helte-Digt*
Og hører Konst, vil Mange sige,
Og nægtes kan det ei saa lige,
Men dog Kritik i Dødens Porte
Maa raabe: det er af *de Sorte*;
Thi bliver Aand til meer end Skygge,
Da faaer Critiken en Ulykke,
Som vovede, paa egen Haand,
At sælge Hoved-Kiød for Aand,
Tog Aand for Skyggen af Forstanden,
Og kiendte aldrig nogen anden!

∞ Ved alle Heglere, kan det gaae godt,
Da er vor Herlighed til Spot,
Da med vor Konst og vor Kritik
Det gaaer, som det i gamle Dage
Med Messer og med Skiærsild gik,
Gaaer galt, gaaer skiævt, gaaer reent tilbage;
Thi bliver Aand det mindste Mere,
End vi med Konst kan destillere,
Da smiler man ad Konstens Præster,
Og leer ad hver en Hegle-Mester,
Og da nu vi, saavel som Paven,

357 Kun er, hvad Mængden om os troer,
Ved Mængdens Latter brydes Staven,
Thi med dens Tro vor Aand udfoer!
Forgiæves da kun Bud vi sende
Til Tydskland, eller Verdens Ende,
I alskens Græs og Steen og Dyr
Slet ingen Doctor *Stagefyr*
Et Middel fandt til at oplive,
Hvad selv i Grunden dødt vil blive,
Og ønsker kun, paa Ærens Vegne,
Et Skin af Liv sig at tilegne!

∞ Det er vor Trøst, skiøndt sært det lyder,
Fordi vi veed det Dødes Dyder,
Og veed, at Ingen har det Held
»Tilgavns at slaæ en Død ihjel,
»Selv naar han maa i Græsset bide,
»Al Fordeel er paa Dødens Side!«
Det er vor Trøst, naar alting glipper,
Som *Lokes* paa de flade Klipper;
Men først vi for den gode Sag
Dog vove maae et Hoved-Slag,
Og see, om vi kan redde *Sven*
Fra *Volmær* og hans Mænd;
Thi *Sven* vi hylde maae med Pris,
Figurligvis,
Da han, om end ei uden Brøde,
Dog elsked Konsten i det Døde,
Og stod, som vi, i Venne-Pagt
Med hele Slaven-Landets Magt,
Saa der er alt for megen *Eenhedi*
Det vederstyggelige Rimerie!
Men ak, naar til Kong *Sven* at slaæ
Kun bruges liden Bonde graa,
Hvem Jydens plumpe Ironi
Saa øiensynlig stikker i,
Da med vor Kamp, som Svens omtrent,
Det synes ikkun slet bevendt;
Thi hvem vil troe, at *Vetheman*
Kan druknes i den Skeefuld Vand,
Som er det Eneste, vi har
Til baade ham og *Valdemar*!
358 Og Kvinderne, især den Ene,
Den *Ingefrid*, der springer lukt
Fra Slave-Snekken ud i Kiøge-Bugt
Og tager, med sit Dronning-Væsen,
Ulf Svartskiæg selv ved Næsen,
Ja, raaber til hver Fiende: skiælv!
Som om hun var Fru *Saga* selv;
Ak, hvo kan Marken dem formene!
Og faae de Lov at løbe Landet om,
Da har Critiken selv afsagt sin Dom,
Thi hvad den heel umuelig fandt,
Er kun, desværre, alt for sandt.
Ei fattes end, paa Mark og Skude,
Der Beilere til slige Brude,
Saa jeg tør næsten vædde paa,
At, hvis saa fort de kunde gaae,
De vilde, inden fjorten Dage,
Det hele Danmark indtage!
Men tænk ei, jeg berømmer Sligt I
Nei, tvertimod, jeg gjør min Pligt,
Benytter, hvad jeg har opdaget,
At om vi end maae tabe Slaget,
Vi vinde dog vor Sag,
Saa at, naar Ret skal have Giænge,

Da maa, til Skiændsel for sin grove Smag.
Vandalen selv sig hænge!
Det er vel haardt, men det er Pligt,
At trække Masken eller Bælgen
Af den forreste Kloster-Helgen:
Hans Volmær er et Tyve-Digt!
Jeg vælger dette Ord med Flid,
Skiøndt neppe meer end Lidt af Maalet
Fra Kæmpe-Viserne er *stjaalet*,
Og fra Historien lidt Rum og Tid,
Saa alt det Værste, som er Meget,
Er, for saa vidt, Vandalens Eget!
Desuden, hvad til *vores* Gavn
Han stjal, det er ham *skiænket*,
Thi havde han hvert Helte-Navn
Kun halv saa godt som Saxos bænket,
Da var der ingen Skade skedt,
Da kunde Alt vi overseet;
359 Men nu er det tilbunds et *Tyve-Digt*,
Naar Ordet bliver ret fortolket,
Thi Skjalden stjal, jeg gjør min Pligt,
Stjal som en Ravn fra hele Folket,
Og ihvor kiøit man end i Poesie
Besmykke kan det Tyverie,
»Man sætte *Hjerte* for, man sætte *Hjerte* bag,
»En Tyv er dog en Tyv, det er en afgjort Sag!«
Den Tyve-Rænke er vel let udgrundet,
At, hvad man stjal, det har man *fundet*,
Men lad ham der kun smutte ind,
Veed han et Hul, veed jeg en Pind:
Den Ting vel fandtes, *hvor den var*,
Og Danmarks Hjerte dog alt længe
I Krøniken holdt op at hænge
Ved Axel og Kong Valdemar,
Det hængde knap endnu ved Landet,
End sige da, ved noget Andet,
Og naar vi desuagtet finder
Vort Hjerte hos de Mænd og Kvinder,
Som, over Sorøes Kloster-Grus,
Nu løber om, fra Hus til Hus,
Da har Vandalen dem kun givet,
Hvad først han stjal os ud af Livet;
Og hvor vor tabte Skat er inde,
Unægtelig vor Tyv vi finde!
Det er forskrækkeligt, men det er sandt,
I *Lector Ingemann* vor Tyv vi fandt,
Saa han, i sine bedste Klæder,
Er en forhærdet, grov Misdæder,
Som ei paa Stand og Vilkaar saae,
Ja, spared ei engang de Smaa,
Men rev dem Hjertet udaf Livet,
Og har *Barbarerne* det givet,
Har raadt paa deres Helsot Bod
Med hele Danmarks Hjerte-Blod!
O, fy ham an, den Lands-Forræder!
Den grumme Ulv i Faare-Klæder!
Hvad siger jeg, den Grif saa gram
I en uskyldig Fugle-Ham!
Thi slog han ei, som Nattergalen,
Saa liflig, sødt i Bøge-Salen,
360 Inddyssed os med Sang i Skov,
Og stjal saa Hjertet, mens vi sov!
Ja, det var grovt, det maa man sige,
Og sande maa hver falstersk Pige,
Hver jydisk og fynsk og sællandsk med,
Skiøndt selv for det Slags Tyverie

Smaapigerne er sjelden frie,
Saa grovt det bør ei finde Sted!
Og dog, det Stød blir seent forvundet,
Dog har, desværre, Sted det fundet;
Thi hvilken Dansk, som eied Sligt,
Fandt ei sit Hjerte i det Tyve-Digt!
Spørg kun hver Søemand brav,
Som elsked det sortladne Hav!
Spørg kun hver ædel Kriger,
Som drog for Danmark Sværd!
Spørg alle danske Piger,
Og hvem de have kiær!
Spørg dem! paa Slave-Snekken,
Spørg dem! paa Møens Klint,
Spørg dem! i Kæmpe-Rækken,
Mod Svante vi t og Flint!
Spørg dem! ved Konge-Kilde,
Spørg dem! ved Bryllups-Gilde,
Ja, spørg dem, hardtad hvor du vil!
Og hør, om de ei svare:
*Vi kiende vore Vahre,
Det Hjerte hør os til!*

∞ See, nu er Tyven hængt,
Og vi har Spillet vundet,
Thi naar man dømmes strængt,
Paa *Hjertet nær*, er Alting fundet
(Skiøndt der det lagdes ei)
Paa Sagas Konge-Vei!
Ja, nu er Tyven hængt,
Og vi har Spillet vundet;
Men har vi og betænkt,
Hvortil den Tyv er bundet!
Jeg siger det med Smerte:
Til hele Danmarks Hjerte!
Saa *Galgens Navn*
361 *Er alle Daners Favn!*
Om vi nu end, med ærlig Smerte,
Vil sige: Digter kiær!
Det skiær os i vort Hjerte,
At du skal hænge der,
Saa venlig og saa vakker,
Som en poetisk Frakker,
Til Spot for Aftenbakker,
Ja, for hver Konstens Ven,
Som, *hvis* han kunde sjunge,
Tog Tonen fra din Tunge
Med Spidsen af sin Pen!
Du kunde, vel opdraget,
Om ei i Helte-Faget,
Saa dog paa Faare-Stien,
Benyttet Poesien,
Gjort, med et Mesterstykke,
Langt anderledes Lykke!
Band paa, du ei vil stjæle *Hjertes* meer,
Saa skiær vi glat dig neer,
Og raaber ud med Glæde:
Det er en afgjort Sag,
Han prøvede kun at kvæde
For Spøg, i Folkets Smag,
Han skrev, *for Løier kun*,
Den syvmilslange Kæmpe-Vise,
For at dog aldrig meer i Lund
Det gamle Tøi man skulde prise,
For ret at gjøre klart,
Det Stykke Arbeid er slet ikke svart,

Ei over, men langt under
Vor Digten nuomstunder I
Om vi end kiærlig tale saa,
Jeg dog tør vædde paa,
Han lunt i *Skiæget smidsker*,
Om Munden tørt sig visker,
Og svarer: mange Tak I
Der er vist meget mere under,
End jeg i Hast udgrunder,
Som linder, det er Snak;
Men jeg er vel fornøiet,
I være ligesaa!
362 Som Lykken os har føiet,
Vor Lodd vi nyde maae!
En holder mest ad Livet,
En Anden helst vil døe,
Hver seile, kan han driv'et,
I Fred sin egen Søe!
Saa har nu min jeg seilet,
Og priser Lykkens Spil,
Da ei jeg har forfeilet
Den Havn, jeg styred til;
Gid eders høie Stavne
Maae gaae for fulde Seil,
Og snart i Bugten havne,
Hvor ei man synger feil,
Hvor Stoffet, rigtig bundet,
Sig barer for at lee?
Hvor Alting er afrundet
Til Speilfor een Idee!
Ja, noget Sligt han sikkert har paa Munden,
Thi han er huul i Grunden,
Alt som den falske Sølv-Klang
I hans Sirene-Sang!
Vi kan jo sagtens med det Onde
Betale ham for Sligt,
Og klart bevise, ingen Bonde
Forstaaer et *episk Digt*,
Saa naar hans Epos huger Bønder,
Er han en episk Flynder;
Men sikkert svarer han: *slet ud!*
Sluk1 kun den hele Titel ud,
Saa der ei bliver meer igjen
End blot: *Kong Volmær og hans Mænd!*
Indtil, gid silde, selv blandt Daner,
Man giftes godt kun i Romaner,
Man taaler vel, for Tingens Skyld,
Et Navn som *Krønike-Idyl*;
Men kald mit Rim kun, hvad I vil:
En Lange-Leg, et Lire-Spil,
Ja, vil saa grumt I Konsten hævne:
Et Noget, ingen Lærd kan nævne!

* 363

⌘ Hvad rager mig en Smule Navn!
Jeg sjunger kun til Lyst og Gavn
For dem, der føle, med de Smaa,
At Navnet gjør kun Lidt til Kvadet,
Saa, naar man Bogen kan forstaae,
Man blæser kun ad Titel-Bladet!

⌘ See, det er haardt at bide paa,
Saa ordenlig man tygge maa
Sin Pen vel næsten reent itu,
Før man det kommer ret ihu,

Hvad *Konst-Critik* paa slige Taler
Skal svare sj ungende Vandaler;
Og før vi det til Bunds udgrunde,
Det lyder vist fra Børne-Munde:
»Der var en Gang en Flue,
»Den sad og spændte Bue,
»For den vild' op i Herrefærd,
»Og strides med Kong Voldemær,
»Den ædellige Herre!«¹
O, vee! det er den sidste Pind
Til vor Lig-Kiste!
Saa maae vi pakke ind,
Og os fra Verden liste;
Men hvem der staaer i Pagt med Døden,
Har dog en trofast Ven i Nøden,
Og derfor tør vi sige Trods
Til, hvad der overlever os!
Vi døe, det er: hos os indtræder
Skilsmissen mellem Haand og Pen;
Men overalt, hvor Konsten kvæder,
I Tankerne vi gaae igien,
Og danne, just i det vi falde,
Et herligt *Stof* for Helte-Skjalde,
Vel *tragisk nu*, men *episk siden*,
Naar Bladet vender sig med Tiden,
Naar Kragen siddet har paa Kviste,
Og krammet ud Alt, hvad hun vidste,
Saa man er mæt i Dane-Vang
Af Bjarke- Maal og Krage-Sang!

* 364

∞ O, hvilket *Stof* for *Epoepen*,
Hvor selv *Materien* er *Konst*,
Hvor Alt kun lever i *Ideen*,
Saa Intet staaer især omsonst,
Hvor alle *Helte* er kun *Toner*
I *Kampens* skjulte *Harmonie*,
Kun *Characterer*, ei *Personer*,
Som i Vandalens Rimerie;
Hvor vi, som ikke har den Nykke,
Naar vi engang er sovet hen,
At ville være meer end Skygge,
Eileve op, mengaaeigien,
Ei bryde frækt Naturens Baand,
Men vise klart, i Digtets Aand,
At Døden er den haarde Skæbne,
Mod hvilken man omsonst,
Selv med *Critik og Konst*,
Sig stræber at bevæbne!!

Giengangeren.